

Governancecode Woningcorporaties 2020: een kleine herijking of aanzienlijk vernieuwd?

Echt nieuw is de governancecode 2020 voor woningcorporaties niet meer. Hij is immers al op 1 januari 2020 in werking getreden. Toch is de herziening van de code uit 2015 meer dan ooit actueel. Het jaarsverslagenseizoen is namelijk begonnen. Dat betekent dat de corporaties voor het eerst via het jaarverslag over 2020 verantwoording afleggen over de toepassing van de bepalingen in de nieuwe governancecode. Welke verschillen zijn er te benoemen?

Met het afleggen van verantwoording over de toepassing van de code hebben we gelijk een belangrijke wijziging te pakken. In de nieuwe code is extra aandacht besteed aan borging van – en verantwoording over – de naleving ervan en de daarin opgenomen governanceprincipes. Corporaties worden geacht op dit punt transparant, actief en aanspreekbaar te zijn. Daartoe is zelfs een specifieke 'pas toe' bepaling in de code opgenomen.

Ook wordt ieder bestuur en RvC geadviseerd de nieuwe code te 'doorleven' in een implementatiesessie. Daarbij is het hogere doel de principes en bepalingen ervan in de hele corporatie door te laten werken. Zo is volgens de code het bestuur verantwoordelijk voor het handelen van de medewerkers in lijn met de code. Daarnaast spreekt de RvC jaarlijks met een vertegenwoordiging van de medewerkers over de code en de kernwaarden van de corporatie.

Contacten met belanghebbenden

De versterkte aandacht in de code voor het afleggen van verantwoording en meer transparantie is ook terug te lezen in de bepalingen die over de belanghebbenden van de corporatie gaan. Ook deze bepalingen zijn concreter en gaan explicieter in op de werkwijze van het bestuur en het intern toezicht ('hoe?'). Het bestuur publiceert in het jaarverslag en op de website bijvoorbeeld niet alleen met welke belanghebbenden overleg is gevoerd, maar ook op welke wijze.

Daarnaast informeert het bestuur de RvC regelmatig over de werking van 'lokale netwerken' waarin de corporatie actief is. De RvC laat zich op zijn beurt actief over deze lokale netwerken informeren, heeft zicht op de belanghebbenden en onderhoudt hier contact mee. Enerzijds is het doel hiervan zich als RvC te laten informeren en zo adequaat toezicht te kunnen houden. Anderzijds maakt het de RvC voor belanghebbenden aanspreekbaar op het gehouden toezicht. Ook hiervoor geldt dat in het jaarverslag wordt verantwoord hoe de RvC dit doet.

De 'Governancecode woningcorporaties 2020' lijkt met de nieuwe bepalingen aan te sturen op een actievere rol van de RvC richting belanghebbenden. Het onderhouden van contacten en aanspreekbaar zijn, vraagt namelijk om een actievere houding dan het regelmatig oriënteren over wat onder belanghebbenden leeft, zoals de vorige code aan de RvC voorschreef.

Tegelijkertijd speelt de nieuwe code met de introductie van de term 'lokale netwerken' in op een breder begrip van belanghebbenden en het groeiende belang van samenwerking binnen netwerken. Dit wordt ondersteund door het volgens de code nieuw op te stellen en door de RvC goed te keuren 'verbindingenstatuut'. Daarnaast verlangt een nieuwe 'pas toe' bepaling dat het bestuur en de RvC beschikken over een 'visie op opdrachtgeverschap en het beleid van aanbestedingen'. De code 2020 bevat naast de extra aandacht voor het afleggen van verantwoording dus ook inhoudelijk vernieuwende elementen, gericht op de omgang met belanghebbenden.

Inzet op ontwikkelen en evalueren

Dat is ook het geval voor de omgang van het bestuur en de RvC met zichzelf. Hiermee doelen we op nieuwe elementen in code die gericht zijn op het functioneren van het bestuur en de RvC en de inzet op de individuele en collectieve ontwikkeling van beide gremia. Dit gaat verder dan het opstellen van een gezamenlijke visie op besturen en toezicht houden.

Zo schrijft de code ook voor dat de RvC zowel intern als extern als één team opereert en dat de gehele RvC de bestuurder(s) beoordeelt. Deze beoordeling mag dus niet de taak van de RvC-voorzitter of een commissie alleen zijn. Ook op dit punt rapporteert

de RvC via het jaarverslag hoe het beoordelingsproces is vormgegeven. Verder beschrijft de nieuwe code een aantal competenties en vaardigheden die in de zelfevaluatie van de RvC beoordeeld worden. Het betreft onder meer het hebben van een kritische en open geest, samenwerkingsbereidheid, durf en onafhankelijkheid.

Een ander vernieuwend element in de code 2020 betreft het stellen van individuele opleidingsdoelen voor zowel bestuurders als commissarissen. Deze opleidingsdoelen zijn gelinkt aan de specifieke opgave van de corporatie, alsmede het gevolgde introductieprogramma. De doelen worden volgens de code ook pas geformuleerd zodra de introductie is doorlopen. In de vorige code was überhaupt nog geen sprake van een introductieprogramma voor het bestuur.

Conclusie

In de preambule van de code wordt gesproken over een 'lichte herijking'. Gezien voorgaande analyse vinden wij dat wat voorzichtig gesteld. De nieuwe code bevat niet alleen vernieuwende inhoudelijke elementen van betekenis, maar legt ook meer nadruk op het afleggen van verantwoording en hoe dat te realiseren. De nieuwe code is daarmee explicieter en ook beduidend strenger dan de vorige code. Het feit dat voor 48 van de 59 bepalingen (= 81%) het dwingende 'pas toe' principe geldt, onderschrijft dat nog eens. Dat was in de vorige code nog voor 41 van de 60 bepalingen (=68%) het geval. Voor de bestuurders en commissarissen van woningcorporaties genoeg reden om het huidige jaarverslagenseizoen niet verloren te laten gaan en extra aandacht te schenken aan 'what was new?' in 2020.

[Niek Verkaik](#), Msc- Niek is freelance board & governance specialist en werkzaam voor [Governance University](#) als senior adviseur en programmamanager.

[Dr. Stefan Peij](#) – Stefan is oprichter en eigenaar van [Governance University](#), opleidingsinstituut en adviesbureau op het gebied van board & governance.